

Sygn. akt I ACa 2092/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Bogdan Świerczakowski

Sędziowie: SA Ewa Kaniok (spr.)

SO (del.) Bernard Chazan

Protokolant: Katarzyna Juć

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w R.

przeciwko B. C. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 lipca 2015 r., sygn. akt XXVI GC 1059/13

1. zmienia zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że:

a. w punkcie pierwszym zasądza od B. C. (1) na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w R. kwotę 111.001, 11 zł (sto jedenaste tysięcy jeden złotych jedenaste gorszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2013 r. do dnia zapłaty;

b. w punkcie drugim zasądza od B. C. (1) na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w R. kwotę 6.503 zł (sześć tysięcy pięćset trzy złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;

c. w punkcie trzecim nakazuje pobrać od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w R. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 70 zł (siedemdziesiąt złotych) i

od B. C. (1) na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych);

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od B. C. (1) na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w R. kwotę 6.360 zł (sześć tysięcy trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

Ewa Kaniok Bogdan Świerczakowski Bernard Chazan

UZASADNIENIE

(...) spółka akcyjna z siedzibą w R. wniosła o zasądzenie od B. C. (1) 175.723,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 marca 2013 r. do dnia zapłaty, oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że na podstawie łączącej strony umowy sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług przesyłowych nr(...) dostarczała energię elektryczną do obiektu usługowego pozwanego. Przeprowadzona przez powódkę 10 grudnia 2012 r. kontrola prawidłowości funkcjonowania układu pomiarowo - rozliczeniowego zainstalowanego w zakładzie odbiorcy, wykazała zły stan techniczny tego układu a także nieprawidłowości w jego funkcjonowaniu, które polegały na braku napięcia pomiarowego fazy L-1 i fazy L-2, czego skutkiem było niemierzenie energii elektrycznej oraz mocy z tych faz. Nieprawidłowości te skutkowały zaniżonymi wskazaniami zużytej energii elektrycznej i powodowały wystawienie niższych rachunków, w związku z powyższym powódka zastosowała procedurę skorygowania wystawionych faktur w oparciu o posiadane dane i ustaliła występowanie zadłużenia po stronie B. C. (1) na kwotę 175.723,42 zł. Pozwanemu przesłano faktury korygujące wraz z wyjaśnieniem podstawy ich wystawienia i pismem z 14 maja 2013 r., wezwano pozwanego do zapłaty należności, jednakże pozwany nie uiszczył żądanej kwoty.

W dniu 23 sierpnia 2013 r., Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie z 26 września 2013 r. od nakazu zapłaty, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki kosztów procesu. Podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powstałych przed 27.07.2011r. Pozwany zarzucił, że kontrolą nie był objęty okres od dnia 1 grudnia 2010 r. aż do 9 grudnia 2012 r., stąd objęcie fakturami korygującymi dwóch lat wstecz, przy jednoczesnym braku ustaleń, co do daty powstania zakłóceń, prowadzi do bezzasadnego obciążenia pozwanego nieistniejącym i niewykazanym zużyciem. Zaznaczył, że przeprowadzona korekta w sposób nieusprawiedliwiony zawyża rachunki za zużycie energii elektrycznej rzędu 300%, gdyż w II kwartale 2012 r. zafakturowane zużycie energii (przed korektą) wyniosło 16.092,08 zł, natomiast w II kwartale 2013 r. (pokontrolne zużycie) zużycie wyniosło 22.160 zł. Podniesiono również, że powódka zignorowała przyjęte w umowie z 21 kwietnia 2004 r. obowiązki i w rozliczeniach nie oparła się o dokonane odczyty i taryfę (§ 5 ust. 2 i § 5 ust. 3), jak też nie może wywodzić swych żądań z jej § 5 ust. 8. bowiem zapis ten - w aktualnym reżimie prawnym - w umowie by się nie znalazł.

W odpowiedzi na sprzeciw, powódka wskazała, że termin przedawnienia należy liczyć od dnia 10 grudnia 2012 r., gdyż w tym dniu ujawniono nieprawidłową pracę urządzenia pomiarowego i roszczenie powódki stało się wymagalne.

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym oddalił powództwo; w punkcie drugim zasądził od (...) S.A. w R. na rzecz B. C. (1) kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego; w punkcie trzecim nakazał pobrać od (...) S.A. w R. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 190,00 zł tytułem zwrotu wydatków.

Sąd Okręgowy ustalił, że(...) spółka akcyjna z siedzibą w K., jako sprzedawca, zawarła 21 kwietnia 2004 r. z B. C. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...), jako odbiorcą, umowę nr (...), której przedmiotem była sprzedaż energii elektrycznej i świadczenie usług przesyłowych. W § 1 ust. 3 umowy sprzedawca zobowiązał się do sprzedaży i przesyłu energii elektrycznej do obiektu usługowego, usytuowanego w F. przy ul. (...), natomiast odbiorca do zapłaty za pobraną ilość energii zgodnie z warunkami umowy. Zgodnie z klasyfikacją zawartą w taryfie, odbiorcę zaliczono do grupy taryfowej C21 oraz przyłączeniowej IV (§ 1 ust. 5 umowy).

Z § 2 ust. 9 i 10 umowy wynika, że układ pomiarowy składał się z następujących urządzeń: liczników energii czynnej i biernej jednostrefowy, półpośredni, przekładników prądowych (...) i przekładników napięciowych, przy czym układ pomiarowy stanowił własność odbiorcy, natomiast liczniki pomiarowe – własność sprzedawcy. Licznik energii elektrycznej (...), stanowiący własność sprzedawcy, a zastosowany w układzie pomiaru energii elektrycznej, to

licznik trzysystemowy dla sieci trójfazowej czteroprzewodowej, posiadający wyjście sygnału impulsywnego, interfejs elektryczny i wyjście przekaźnikowe, a także sygnalizację stanów nieprawidłowej pracy liczników.

W § 3 umowy, odbiorca zobowiązał się m.in. do: pobierania mocy i energii elektrycznej zgodnie z obowiązującymi przepisami i warunkami umowy; utrzymania wewnętrznej instalacji zasilającej i odbiorczej w stanie technicznym zgodnym z wymaganiami określonymi w odrębnych przepisach; terminowego regulowania należności za energię elektryczną oraz innych należności związanych z dostarczaniem tej energii; umożliwienia upoważnionym przedstawicielom sprzedawcy nieodpłatnego dostępu, wraz z niezbędnym sprzętem, do elementów sieci, urządzeń znajdujących się na terenie lub w obiekcie odbiorcy, a w szczególności do układu pomiarowo-rozliczeniowego, w celu dokonania odczytu lub kontroli, przeprowadzenia prac eksploatacyjnych oraz usunięcia awarii w sieci; niezwłocznego poinformowania sprzedawcy o zauważonych wadach lub usterkach w układzie pomiarowo-rozliczeniowym i o innych okolicznościach mających wpływ na możliwość niewłaściwego rozliczenia za energię elektryczną oraz o powstałych przerwach w dostarczaniu energii elektrycznej lub niewłaściwych jej parametrach. Sprzedawca zobowiązał się w § 4 umowy m.in. do: dostarczania energii elektrycznej o parametrach i w sposób określony przepisami prawa i postanowieniami niniejszej umowy; umożliwiania odbiorcy dostępu do materiałów stanowiących podstawę rozliczeń za dostarczoną energię elektryczną oraz kontroli prawidłowości wskazań układu pomiarowego; nieodpłatnego udzielania odbiorcy, na jego żądanie, informacji w sprawie zasad rozliczeń oraz aktualnej taryfy.

Zgodnie z § 5 ust. 1 i ust. 2 umowy, rozliczenia z odbiorcą za dostarczoną energię elektryczną i świadczone usługi przesyłowe, miały być dokonywane w okresach rozliczeniowych, ustalonych w taryfie, natomiast rozliczenia za dostarczoną energię elektryczną - na podstawie odczytów wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego dla miejsc dostarczania tej energii, określonych w umowie, w oparciu o ceny i stawki opłat obowiązującej taryfy. W § 5 ust. 3 umowy postanowiono, że ilość energii elektrycznej pobranej przez odbiorcę, w każdym z okresów rozliczeniowych, będzie ustalana na podstawie odczytów wskazań układu pomiarowego i rozliczana zgodnie z obowiązującą taryfą. Strony w § 5 ust. 8 umowy, postanowiły, że w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarze lub odczycie wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego, które spowodowały zawyżenie lub zaniżenie należności za pobraną energię elektryczną, sprzedawca dokona korekty wystawionych faktur obejmującej cały okres rozliczeniowy lub okres, w którym występowały stwierdzone nieprawidłowości lub błędy z uwzględnieniem okresu przedawnienia roszczeń, według zasad określonych w taryfie.

Na mocy uchwał z 16 sierpnia 2010 r. walnego zgromadzenia (...) S.A. w R. oraz (...) S.A., nastąpiło połączenie (...) S.A. w R. (spółka przejmująca) m.in. z (...) S.A. (jedna ze spółek przejmowanych) w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h., wskutek czego (...) S.A. w R. wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej, tj. (...) S.A.

Sprzedawca, zgodnie z umową, od daty zawarcia umowy, dostarczał odbiorcy energię elektryczną, a odbiorca dokonywał zapłaty należności za pobraną energię elektryczną. Opłaty za okres od 30 czerwca 2008 r. do 31 kwietnia 2009 r. przekraczały kwotę 10.000 zł, przy wskazaniach zużycia energii czynnej na poziomie 13596-45665 kWh, w większości miesięcy przekraczającym 2000 kWh. Od maja 2009 r. odczyty z liczników pomiarowych wskazywały na spadek zużycia energii elektrycznej przez odbiorcę w większości miesięcy znacznie poniżej 20000 kWh – w miesiącach lipiec, sierpień i wrzesień 2009 r. odczyt wskazywał odpowiednio 2604, 5129, 5390 kWh. Od maja 2009 r. do 10 grudnia 2012 r. miesięczne opłaty brutto za energię elektryczną nie przekraczały 10.000 zł, oscylując głównie w granicach od 4 do 8 tys. złotych. Na podstawie dokonywanych odczytów, sprzedawca posiadał wiedzę, że od czerwca 2009 r. nastąpił zauważalny spadek zużycia mocy u odbiorcy.

W dniu 10 grudnia 2012 r., pracownicy sprzedawcy dokonali sprawdzenia układu pomiarowego znajdującego się u odbiorcy. Stwierdzono brak napięć pomiarowych na fazach L-1 i L-2 z uwagi na przepalone zabezpieczenia obwodów napięciowych. Pracownicy sprzedawcy wymienili zabezpieczenia, a także przewód zabezpieczenia obwodów napięciowych na fazie L-2. Po usunięciu usterki, układ pomiarowy działał prawidłowo. W trakcie kontroli układu pomiarowego, stwierdzono również, że szafa pomiarowa, w której zlokalizowany był układ pomiarowy, znajduje się w złym stanie technicznym, i zalecono odbiorcy przebudowę układu pomiarowego. Kontrolą nie był objęty okres od 1 grudnia 2010 r. do 9 grudnia 2012 r.

Po dokonaniu kontroli, z uwagi na zaniżone wskazania zużycia przez odbiorcę energii elektrycznej w okresie od 30 listopada 2010 r. do 10 grudnia 2012 r, tj. brak pomiaru energii i mocy pobieranej z fazy L-1 i L-2, sprzedawca powołując się na § 5 ust. 8 umowy, dokonał korekty faktur wystawionych w w/w okresie w ten sposób, że wykazaną tylko dla jednej fazy w rozliczeniu pierwotnym zużyta energię elektryczną zwiększono trzykrotnie, wyliczając w poszczególnych okresach rozliczeniowych należność dla 3 faz, którą to należność następnie pomniejszono o należność wykazaną w rozliczeniach pierwotnych, otrzymując ostatecznie kwotę do zapłaty w wysokości 175.723,42 zł. Odbiorcę poinformowano o korekcie rozliczeń pismem z 15 lutego 2013 r. Sprzedawca 14 maja 2013 r. wezwał odbiorcę do zapłaty kwoty 175.723,42 zł (wezwanie odebrano 22 maja 2013 r.).

Po usunięciu uszkodzenia układu pomiarowego, tj. po dacie 10 grudnia 2012 r., nastąpił wzrost wykazywanego przez liczniki zużycia energii elektrycznej powyżej 10000 kWh, a tym samym wzrost opłat, przy czym opłata za listopad 2012 r. wyniosła 6.992, 91 zł, natomiast za styczeń 2013 r. – już 19.508,73 zł (zużyto ok. 18000 kWh), a za luty 2013 r. – 10.722,43 zł (13869 kWh).

Celem uzyskania wiadomości specjalnych w kwestii nieprawidłowości w funkcjonowaniu układu pomiarowo – rozliczeniowego zainstalowanego u pozwanego, przyczyn nieprawidłowości jego funkcjonowania, ilości energii niezmierzonej przez licznik a pobranej przez pozwanego, prawidłowości wyliczenia korekt za zużyta energię elektryczną, Sąd dopuścił dowód z opinii instytutu naukowego Politechniki (...) – (...). W sporządzonej opinii, instytut stwierdził, że przyczyną nieprawidłowości funkcjonowania układu pomiarowego były przepalone zabezpieczenia obwodów napięciowych układu pomiarowego (...) na fazie L-1 i L-2. Jednocześnie podkreślono, że niemożliwym jest ustalenie ilości energii niezmierzonej przez licznik a pobranej przez pozwanego z uwagi na nieznaną przebieg uszkodzeń w układzie do czasu pomiaru energii, a także z uwagi na nieznaną moc i czas podłączenia odbiorników energii. Wskazano, że przy założeniu symetrycznego obciążenia poszczególnych faz, średnia ilość energii niezmierzonej w dwóch fazach (L-1 i L-2), jest dwukrotnie większa od ilości energii zmierzonej w fazie L-3 (opinia – k. 289-291).

W pisemnej opinii uzupełniającej (k. 389-392), po przeanalizowaniu dodatkowo dostarczonej dokumentacji, instytut stwierdził, że w okresie objętym korektą, tj. od 30 listopada 2010 r. do 10 grudnia 2012 r., w układzie pomiarowo – rozliczeniowym energii elektrycznej w firmie pozwanego, występowało uszkodzenie powodujące zaniżenie wskazań licznika energii elektrycznej, jednakże dokładna ilość energii niezmierzonej przez licznik, a pobranej przez pozwanego, nie była możliwa do ustalenia, z tym, że możliwa była ocena przybliżonej energii pobranej przez pozwanego przy przyjęciu symetrycznego obciążenia w 3 fazach w okresie uszkodzenia instalacji. Podkreślono również, że licznik energii elektrycznej w układzie pomiarowym zlokalizowanym u pozwanego, posiadał sygnalizację stanów nieprawidłowej pracy, stąd wykrycie nieprawidłowości przez powódkę było możliwe i mogło nastąpić, poprzez obserwację przez pracowników powódki symboli na polu odczytowym, bądź poprzez sygnał w systemie informatycznym.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 535 § 1 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

Sprzedaż jest umową dwustronnie zobowiązującą - świadczenie jednej strony jest więc odpowiednikiem świadczenia drugiej strony. W takim ujęciu umowa sprzedaży ma charakter umowy wzajemnej, w odniesieniu, do której znajdują zastosowanie ogólne przepisy dotyczące zobowiązań wzajemnych (art. 487 i n.). Zgodnie natomiast z art. 555 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji z 25 grudnia 2014 r., przepisy o sprzedaży rzeczy stosuje się odpowiednio do sprzedaży energii oraz do sprzedaży praw. W świetle art. 555 k.c., sprzedaż energii obejmuje przede wszystkim sprzedaż możliwości korzystania ze źródeł energii, zaś faktyczna ilość sprzedanej energii określana jest na podstawie jej zużycia przy wykorzystaniu dostępnych źródeł. Weryfikacja ilości "sprzedanej" energii następuje dzięki wykorzystaniu odpowiednich urządzeń pomiarowych rejestrujących poziom zużycia, natomiast ustalenie „ceny” następuje w oparciu o określone w umowie stawki.

W przedmiotowej sprawie, powódka żądała od pozwanego zapłaty kwoty 175.723,42 zł tytułem brakującej opłaty za energię elektryczną pobraną przez pozwanego w okresie od 30 listopada 2010 r. do 10 grudnia 2012 r., lecz nie uwzględnioną w dokonywanych odczytach z uwagi na brak napięcia pomiarowego fazy L-1 i L-2. Strona powodowa wywodziła więc swoje roszczenie z § 5 ust. 8 umowy z 21 kwietnia 2004 r., zgodnie z którym, w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarze lub odczycie wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego, które spowodowały zawyżenie lub zaniżenie należności za pobraną energię elektryczną, sprzedawca dokona korekty wystawionych faktur obejmującej cały okres rozliczeniowy lub okres, w którym występowały stwierdzone nieprawidłowości lub błędy z uwzględnieniem okresu przedawnienia roszczeń, według zasad określonych w taryfie.

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Z uwagi na powyższe powódka, aby wykazać prawidłowość wyliczenia kwoty dochodzonej pozwem, powinna była przedstawić wspomnianą taryfę, w której określono ceny i stawki opłat, a także zasady dokonania korekt wystawionych faktur, w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarze lub odczycie wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego, które spowodowały zaniżenie należności za pobraną energię elektryczną. W aktach sprawy brak jest takiego dokumentu, stąd, mimo stwierdzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu układu pomiarowo – rozliczeniowego w okresie od 30 listopada 2010 r. do 10 grudnia 2012 r. niemożliwym było ustalenie, czy strona powodowa w sposób prawidłowy dokonała korekty faktur, a tym samym, czy żądana w pozwie kwota zgodna jest z postanowieniami umownymi.

W ocenie Sądu Okręgowego, powódka nie wykazała zasadności żądania a tym samym powództwo należało oddalić.

Ubocznie Sąd I instancji zaznaczył, że niezależnie od powyższego, powództwo należałoby oddalić również z uwagi na przedawnienie roszczenia powódki. Zgodnie z art. 554 k.c., roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, roszczenia rzemieślników z takiego tytułu oraz roszczenia prowadzących gospodarstwa rolne z tytułu sprzedaży produktów rolnych i leśnych przedawniają się z upływem lat dwóch. Natomiast stosownie do art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne, a jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. Ustalenie, kiedy uprawniony (wierzyciel) mógłby najwcześniejszym podjąć czynność, o której mowa w w/w przepisie, należy dokonywać, analizując konkretny stan faktyczny, w jakim znalazł się wierzyciel. W odniesieniu do zobowiązań wzajemnych, do jakich zalicza się zobowiązanie z tytułu umowy sprzedaży, gdzie po jednej stronie występuje sprzedawca zobowiązany do przeniesienia na kupującego własności rzeczy i wydania rzeczy, a po drugiej kupujący zobowiązany do odebrania rzeczy i zapłaty ceny (art. 535 k.c.), jeżeli strony nie oznaczyły w umowie sprzedaży innego terminu zapłaty ceny, to mając na uwadze obowiązywanie zasady równoczesności świadczeń – roszczenie o zapłatę ceny staje się wymagalne z chwilą spełnienia przez sprzedawcę świadczenia niepieniężnego.

Mając na uwadze, że liczniki stanowiące własność powódki wyposażone były w system sygnalizowania usterek, a także twierdzenia samej powódki dotyczące istnienia nieprawidłowości układu pomiarowego od czerwca 2009 r., sąd stwierdził, że bieg terminu przedawnienia roszczenia powódki należałoby liczyć nie od dnia 10 grudnia 2012 r., a od września 2009 r., gdyż najpóźniej w tej dacie powódka posiadała wiedzę o znacznych odchyleniach pomiarów w porównaniu z poprzednimi okresami rozliczeniowymi i powinna była już wówczas przeprowadzić kontrolę sprawności układu pomiarowego, celem weryfikacji istnienia rozbieżności. Roszczenie powódki uległoby więc przedawnieniu we wrześniu 2011 r., a więc jeszcze przed wniesieniem pozwu, co nastąpiło w dniu 20 sierpnia 2013 r.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucił naruszenie przepisów postępowania:

1. art. 386 § 4 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy, a mianowicie niezbadanie merytorycznej podstawy pozwu wskutek błędnego przyjęcia, że nieprzedłożenie taryf ma wpływ na udowodnienie prawidłowości i zasad dokonania korekty za pobraną energię elektryczną w przypadku zaniżenia wskazań układu pomiarowego oraz poprzez przyjęcie, że dochodzone roszczenie uległo przedawnieniu.

2. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że dla udowodnienia prawidłowości dokonania korekt faktur za zużytą energię elektryczną koniecznym jest przedkładanie taryf, podczas gdy z ich treści nie wynika sposób dokonywania korekty w sytuacji zaniżenia wskazań układu pomiarowo rozliczeniowego oraz przy braku skutecznego zakwestionowania sposobu ich wyliczenia przez pozwanego;

3. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania. W świetle tych zasad nie można oczekiwać od strony przedłożenia dowodu, który nie ma dla rozstrzygnięcia sprawy istotnego znaczenia;

4. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez błędną ich interpretację, jak również pominięcie faktów, które były przez stronę powodową udowodnione i przyznane przez pozwaną, a to poprzez:

- błędne przyjęcie przez Sąd, że powód nie udowodnił prawidłowości dokonanych korekt;
- przyjęcie przez Sąd, że powód nie przedstawił dowodów, które pozwalały na wykazanie zasadności dochodzonego pozwem roszczenia.

Naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

1. art. 535 k.c. w zw. z art. 555 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że mimo pobrania przez pozwanego energii elektrycznej w większej ilości niż to wynikało z uiszczonej ceny nie jest on zobowiązany do zapłaty różnicy;

2. art. 120 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że roszczenia dochodzone pozwem stały się wymagalne w dacie powstania w układzie pomiarowo-rozliczeniowym usterki skutkującej zaniżeniem jego wskazań czyli przed powstaniem roszczeń dochodzonych pozwem, a co za tym idzie przyjęciu, że roszczenie objęte pozwem uległo przedawnieniu;

3. art. 118 k.c. w zw. z art. 5 ust. 3 p.e. poprzez ich niezastosowanie, czego skutkiem była błędne zastosowanie art. 554 k.c.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego kosztów procesu w obu instancjach. Nadto wniósł o dopuszczenie dowodu z dokumentów - (...) - na okoliczność: braku uregulowania w tych dokumentach zasad dokonywania korekt należności za pobraną energię elektryczną w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarze, które spowodowały zaniżenie wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji, oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Sąd Apelacyjny *zważył, co następuje:*

apelacja jest częściowo uzasadniona.

Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z dokumentu w postaci taryf załączonych do apelacji znajdujących się na kartach 487-559, na okoliczność braku uregulowania w tych dokumentach zasad dokonywania korekt należności za pobraną energię elektryczną w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarze, które spowodowały zaniżenie wskazań układu

pomiarowo – rozliczeniowego. Okoliczność ta ma znaczenie dla rozstrzygnięcia, zaś przeprowadzenie w/w dowodu nie spowodowało zwłoki postępowania.

W treści w/w taryf nie zawarto zasad dokonywania korekt należności za pobraną energię elektryczną w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarze, które spowodowały zaniżenie wskazań układu pomiarowo – rozliczeniowego.

Zgodnie z par. 5 umowy, w przypadku stwierdzenia błędów w pomiarze lub odczycie wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego, które spowodowały zawyżenie lub zaniżenie należności za pobraną energię elektryczną, sprzedawca dokona korekty wystawionych faktur obejmującej cały okres rozliczeniowy lub okres, w którym występowały stwierdzone nieprawidłowości lub błędy, z uwzględnieniem okresu przedawnienia roszczeń, według zasad określonych w taryfie (k.11).

W umowie strony przewidziały zatem możliwość wystąpienia sytuacji, w których pomiar pobranej energii elektrycznej będzie zaniżony a co za tym idzie zaniżona zostanie należność za pobraną energię elektryczną i przyjęły, że stwierdzone nieprawidłowości lub błędy upoważniają będą sprzedawcę do dokonania korekty wystawionych faktur.

Fakt, że strony w umowie nie wskazały sposobu obliczenia rzeczywiście pobranej energii elektrycznej w razie zaniżonych wskazań licznika (odwołały się do zasad określonych w taryfie, zaś taryfa zasad takich nie zawiera), nie oznacza, iż powód nie jest uprawniony do dokonania korekty wystawionych faktur.

Zgodnie z art. 555 k.c. przepisy o sprzedaży rzeczy stosuje się odpowiednio do sprzedaży energii. Umowa sprzedaży energii elektrycznej jest umową wzajemną i odpłatną. Ekwiwalentem energii będącej przedmiotem sprzedaży jest cena należna sprzedawcy (art. 487 par. 2 k.c.), wynikająca z ilości sprzedanych jednostek i ceny za jednostkę.

Dokonanie obliczeń ilości dostarczonej energii elektrycznej i należnej za to ceny powinno więc nastąpić w taki sposób, aby zapewnić ekwiwalentność świadczeń obu stron.

Z opinii biegłych z Politechniki (...) wynika, że licznik do pomiaru energii elektrycznej powinien wskazywać pobraną energię elektryczną w trzech fazach. Brak napięć pomiarowych na fazach L1 i L2 spowodował zaniżenie wskazań tylko do jednej fazy (k.291).

Przy założeniu symetrycznego obciążenia poszczególnych faz, średnia ilość energii elektrycznej niezmierzonej w dwóch fazach jest dwukrotnie większa od ilości energii zmierzonej w fazie L3 (opinia k.291). Powód stosując korektę zapłaty za zużytą energię elektryczną zwiększył ilość energii wykazaną w rozliczeniu pierwotnym 3 razy a następnie pomniejszył obliczoną należność do zapłaty o należność wykazaną w obliczeniu pierwotnym.

Rzeczywista ilość zużytej energii nie jest możliwa do ustalenia gdyż nie została zmierzona a ponadto nie znane są moce i czas podłączenia odbiorników energii, dlatego ilość tę można określić jedynie szacunkowo.

Według biegłych, zastosowana korekta jest optymalna ze względu na wykorzystanie do korekty prawidłowych wskazań licznika zarejestrowanych dla jednej fazy, oraz przyjęcie symetrycznego obciążenia w 3 fazach (k.391v). Znamienne jest, że po usunięciu uszkodzenia w grudniu 2012r., wskazania poboru energii elektrycznej w zakładzie pozwanego uległy w stosunku do grudnia 2012r. trzykrotnemu wzrostowi (w grudniu 2012r. należność wyniosła 4691,37 zł. a w styczniu 2013r. 19.508,73 zł. – tabela k.391. Także z porównania wskazań w miesiącach styczeń, luty, marzec roku 2012 i 2013r. wynika, że po naprawieniu uszkodzenia ilość energii pobranej i zarejestrowanej znacząco wzrosła. Należność za energię wynosiła odpowiednio w styczniu 2012r 4025,08zł. zaś w styczniu 2013r. 19.508,73 zł., w lutym 2012r. 5.430,03 zł. a w lutym 2013r. 10.722,43 zł., w marcu 2012r. 8024,10 zł. a w marcu 2013r. 13.280,46 zł. (tabela k.391).

Według biegłych urządzenia elektryczne w dużej firmie nie mogą pracować z jedną fazą (k.447). Opinia biegłych jest w ocenie Sądu Apelacyjnego rzetelna i fachowa i nie ma podstaw do jej kwestionowania.

Pozwany nie zaoferował dowodów, które mogłyby podważyć prawidłowość metody zastosowanej dla szacunkowego wyliczenia ilości energii rzeczywiście zużytej w jego zakładzie. Nie wykazał, że występowały przerwy w działalności

zakładu, nie wskazał ilości i mocy odbiorników energii elektrycznej wykorzystywanych w prowadzonej przez niego działalności ani przybliżonego czasu ich podłączenia. Nie wykazał, że korzysta z urządzeń które mogą pracować z jedną fazą. Dlatego, Sąd Apelacyjny przyjął, że korekta przeprowadzona przez pozwanego jest adekwatna do danej sytuacji. Zastosowana metoda obliczeń ilości dostarczonej energii pozwala na określenie ilości energii pobranej a nie zmierzonej w sposób uwzględniający rodzaj uszkodzenia układu pomiarowego oraz fakt prowadzenia przez pozwanego działalności gospodarczej w zakresie sprzedaż hurtowa i detaliczna materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego i innym – zaświadczenie k.202.

W orzecznictwie przyjmuje się, że w przypadku umowy sprzedaży energii elektrycznej, we wzorcu umownym mogą być umieszczone postanowienia przewidujące dokonywanie obliczeń ilości dostarczonej energii i należnej za to ceny w taki sposób, aby zapewnić ekwiwalentność rzeczywistych świadczeń obu stron (np. wyrok SN z 15.09.2016r. I CSK 617/15).

W przypadku niesprawności elementu układu pomiarowo-rozliczeniowego będącego własnością odbiorcy, która skutkuje niewłaściwym rejestrowaniem zużycia energii elektrycznej, kwestę rozliczeń reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną z 18.08.2011r. (Dz. U. z 18.08.2011r. nr 189, poz. 1126), które weszło w życie 27.09.2011r.

W przedmiotowej sprawie układ pomiarowy jest własnością odbiorcy, natomiast liczniki pomiarowe są własnością powoda co wynika z par. 2 pkt 9 umowy (k.10). Przyczyną nieprawidłowości były przepalone zabezpieczenia obwodów napięciowych układu pomiarowego oraz uszkodzony przewód zabezpieczenia na fazie L2 (k.191 biegli).

Powód dochodzi należności za okres od 30.11.2010 do 10.12.2012r. Przepisy w/w rozporządzenia mogłyby mieć zastosowanie jedynie do należności za okres poczynając od 28.09.2011, jednak nie przewidują sytuacji analogicznej do tej, która występuje w niniejszej sprawie, gdzie dokonano prawidłowego pomiaru poboru energii z jednej fazy. W ocenie Sądu Apelacyjnego sposób wyliczenia pobranej i nie zmierzonej energii z dwóch faz, przyjęty przez powoda jest sposobem w danych okolicznościach najbardziej adekwatnym.

Jeśli chodzi o podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia, to jest on częściowo uzasadniony.

Rację ma sąd I instancji, że roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawniają się z upływem dwóch lat.

Błędny jest jednak pogląd tego sądu, że bieg terminu przedawnienia roszczenia powoda należałoby liczyć od września 2009 r., gdyż najpóźniej w tej dacie powód posiadał wiedzę o znacznych odchyleniach pomiarów w porównaniu z poprzednimi okresami rozliczeniowymi. Bieg terminu przedawnienia roszczenia nie może bowiem rozpocząć się zanim roszczenie stanie się wymagalne.

Zgodnie z umową stron, rozliczenia z odbiorcą za dostarczoną energią elektryczną dokonywane są w okresach rozliczeniowych ustalonych w taryfie (par. 5, k.11).

Powód zaliczony został do grupy taryfowej C21 oraz przyłączeniowej IV (k.9). Rozliczenia za sprzedaną energią elektryczną z powodem dokonywane są w okresach miesięcznych (taryfa pkt 3.3.1 karta 490v).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, bieg przedawnienia roszczenia należy rozważyć osobno dla każdego okresu rozliczeniowego albowiem roszczenie o zapłatę za dostarczoną energią staje się wymagalne najwcześniej z chwilą zakończenia danego okresu rozliczeniowego.

Pozew w sprawie niniejszej wniesiony został 29.07.2013r. W związku z powyższym za przedawnione należy uznać roszczenia objęte okresami rozliczeniowymi, które zakończyły się do dnia 29.07.2011r. tj. dwa lata przed wniesieniem pozwu. Sąd Apelacyjny uznał za przedawnione roszczenia objęte następującymi okresami rozliczeniowymi:

30.11.2010-31.12.2010 w kwocie 8.885,78 zł. k.16,

31.12.2010-31.01.2010 w kwocie 7.945,83 zł. k.23,

31.01.2011-28.02.2011 w kwocie 10.114,24 zł. k.33,

28.02.2011-31.03.2011 w kwocie 15.295,06 zł. k.39,

31.03.2011-30.04.2011 w kwocie 8.777,69 zł. k.45,

30.04.2011-31.05.2011 w kwocie 6.647,12 zł. k.51,

31.05.2011-30.06.2011 w kwocie 7.056,59 zł. k.51,

Łącznie przedawnieniu uległo roszczenie o zapłatę kwoty 64.722,31 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty i w tym zakresie apelacja jako bezzasadna została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.

W pozostałej części tj. co do kwoty 111.001,11 zł. zaskarżony wyrok zmieniono uwzględniając powództwo na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c.

Ustawowe odsetki od w/w kwoty zostały zasądzone od 2.03.2013r. albowiem 15.02.2013r. powód wysłał pozwanemu faktury korygujące na łączną kwotę 175.723,42 zł. (k.178), a z pisma pozwanego z 27.02.2013r. (k.184) wynika, że w/w faktury otrzymał.

Dlatego, Sąd Apelacyjny przyjmując za własne ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji i uzupełniając je o ustalenia poczynione wyżej, orzekł jak w wyroku z 13.01.2017r.

Gdyby do wyliczeń należności za energię pobraną a nie zmierzoną przyjąć średnie zużycie miesięczne energii elektrycznej za 2013r. to wyniosło ono 9.517,167 zł. W 2013r. pozwany zapłacił za cały rok 114.206,01 zł., natomiast za cały 2012r. zapłacił 65.457,83 zł. Różnica wynosi 48.748,18 zł. Za okres od 1.07.2011r. do 31.12.2011 pozwany zapłacił 31.521,27 zł. a według średniego miesięcznego zużycia za 2013r. powinien zapłacić 57.103 zł. Różnica wynosi 25.581.73 zł. Łącznie za okres nie objęty przedawnieniem tj. od lipca 2011r. do grudnia 2012r. powinien zapłacić 48.748,18 zł. plus 25.581.73 zł.= 74.329,91 zł. (k.390v i 391 tabele). Powyższe wyliczenie podobnie jak wyliczenie dokonane przez powoda obarczone jest błędem. Pozwany wnosząc sprzeciw od nakazu zapłaty nie przedstawił żadnych dowodów istotnych dla wyboru właściwej metody wyliczenia energii pobranej i niezmierzonej. Nie wiadomo, czy w porównywanych okresach 2011, 2012 i 2013r. profil jego produkcji był porównywalny, czy korzystał z tych samych urządzeń i odbiorników energii elektrycznej, jak długie były okresy przestoju. Nie podważył również twierdzenia biegłych, że dla działalności, którą prowadzi niezbędne jest korzystanie z 3 faz. Dlatego, Sąd Apelacyjny nie zastosował w/w metody wyliczeń. **Za okres od lipca 2008r. do grudnia 2008r.** a więc ostatni okres prawidłowego odczytu pobranej energii przed powstaniem usterki, pozwany zapłacił 69196.35 zł. co czyni średnią miesięczną w kwocie 11.532,73 zł. Przy przyjęciu takiej średniej miesięcznej, korekta niepoliczonej energii za nieprzedawniony okres zamykałaby się kwotą 106.578,92 zł. a więc bardzo zbliżoną do kwoty zasądzonej w niniejszym wyroku.

Z uwagi na zmianę wyroku sądu I instancji, Sąd Apelacyjny zmienił orzeczenie o kosztach procesu za I instancję, stosując zasadę wynikającą z art. 100 k.p.c. Powód wygrał w 63,16% pozwany w 36,84% i według tych proporcji rozliczono koszty procesu.

Tytułem zwrotu wydatków tymczasowo pokrytych przez Skarb Państwa Sąd Apelacyjny nakazał pobrać od powoda 70 zł. i od pozwanego 120 zł.

O kosztach procesu za II instancję Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. przyjmując, że powód wygrał w 63,16%. Na poniesione przez niego koszty złożyły się: opłata od apelacji - 8787 zł. i wynagrodzenie pełnomocnika - 2700, zatem należy mu się zwrot 63,16% w/w kwot tj. 7255 zł. Pozwanemu należy się zwrot 36,84% opłaty pełnomocnika. Po kompensacie wzajemnych należności powodowi przysługuje od pozwanego zwrot kosztów procesu w kwocie 6360 zł.

Bernard Chazan Bogdan Świerczakowski Ewa Kaniok